

Opetushallitus
[Lausuntopalvelu.fi](https://lausuntopalvelu.fi)

Lausunto
08/02/2024

DYN 31/2024

OPH-2397-2024

JHL RY:N LAUSUNTO OPETUSHALLITUKSEN LUONNOKSEEN MÄÄRÄYKSESTÄ TUTKINTOKOHTAISET TERVEYDENTILAVAATIMUKSET AMMATILLISESSA KOULUTUKSESSA

JHL kiittää mahdollisuudesta lausua luonnokseen määräyksestä Tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset ammatillisessa koulutuksessa. Lausunto on laitettu lausuntopalvelu.fi -järjestelmään.

JHL:N LAUSUNTO

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL:n näkemys:

- Pidämme määräyksiä periaatteessa selkeinä ja kattavina, mutta vaatimukseen hyvästä syystä jätettävä joustavuus luo väistämättä tulkinnanvaraisuutta. Ohjeistuksen ja muun toteutuksen tuen tulee olla tarpeeksi selkeää, jotta niin opiskelemaan hakevat kuin oppilaitokset osaavat tulkita ja toimia vaatimuksien pohjalta oikein.
- Monella alalla terveydentilaa oleellisempaa on kokonaisusoveltuvuus alalle.

Selkeys ja ymmärrettävyys

Lausunnossa pyydetään kiinnittämään huomiota määräyksen selkeyden ja ymmärrettävyyden osalta erityisesti seuraaviin kokonaisuuksiin:

- johdantoteksti auttaa hahmottamaan käsiteltävää asiaa
- johdantoteksti on kattava
- tutkintokohtaiset tekstit ovat selkeästi löydettävissä
- termistö on selkeää, ymmärrettävää ja alalla yleisesti käytössä olevaa
- käsitteet ovat ajantasaisia

Johdantoteksti on periaatteessa yksiselitteinen, mutta yksiselitteisiin lakiviittauksiin pyrkiessään hyvin tekninen. Virkkeet ovat pitkiä ja monipolvisia. Teksti on hyvin haastavaa esimerkiksi kyseisille aloille vasta hakevalla nuorelle, opiskelijalle tai opinto-ohjaajallekin. Pidämme hyvänä sitä, että johdantoteksti on kaikille tutkinnoille yhteinen ja kunkin tutkinnon kohdalla on lueteltu vain tutkintokohtaiset terveydentila- tai toimintakykyvaatimukset. Tutkintokohtaiset tekstit ovat selkeästi löydettävissä.

Termistö sinänsä on ymmärrettävää, mutta moni ilmaisu on avoin tulkinnalle. Tällaisia ovat esimerkiksi "kohtuulliset toimet", "riittävä fyysinen ja psyykinen toimintakyky" sekä "sairauksien yksilöllinen hoitotilanne". Pidämme hyvänä ja tarpeellisena että erilaisia toimia ja tilanteita voidaan arvioida tapauskohtaisesti, mutta tämä tulkittavuus edellyttää erittäin vahvaa toteutuksen tukea ja ohjeistusta.

Tutkintokohtaiset terveydentila- ja toimintakykyvaatimukset

Lausunnossa pyydetään kiinnittämään huomiota tutkintokohtaisten terveydentila- tai toimintakykyvaatimusten osalta erityisesti seuraaviin kokonaisuuksiin:

- termistö on selkeää, ymmärrettävää ja toimialalla yleisesti käytössä olevaa
- tutkintokohtaisten terveydentila- tai toimintakykyvaatimusten listaus on kattava
- mahdollisesti tarvittavat lisäykset tai muutokset terveydentila- tai toimintakyky vaatimukseen
- tekstit ovat yksiselitteisiä

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL:n näkemys:

Termistö on selkeää ja ymmärrettävää. Listaukset ovat nähdäksemme kattavia.

Vain diabeteksen kohdalla on mainittu erikseen se, että vain ei hoitotasapainossa oleva diabetes on este. Voisiko sama kuvaus sopia moneen muuhunkin sairauteen tai mielenterveyden haasteeseen? Nyt vertailutilanteessa voi syntyä kuva, että hoitotasapainossa oleminen poistaa esteellisyden vain diabetekseltä, mutta ei esimerkiksi muilta vastaavilta sairauksilta.

Terveydentilaa tärkeämpää on kuitenkin kokonaisusoveltuvuus alalle. Hyvässä hoitotasapainossa monet sairaudet ovat hallittavissa ja ihminen on työkykyinen ja terveyden puolesta monelle alalle soveltuva. JHL peräänkuuluttaa pakollisia soveltuvuustestejä takaisin ainakin sote- ja kasvatusaloille.

Muut huomiot määräyksestä Tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset ammatillisessa koulutuksessa

JHL pitää olennaisen tärkeänä, että ohjeistus ja toteutuksen tuki on selkeää ja riittävää. On keskeistä, että oppilaitokset osaavat toimittaa käytännön tehtävistä tarpeeksi tietoa lausuntoa kirjoittavalla lääkärille, jotta tämä voi tehdä perustellun arvion soveltuvuudesta. Vaatimuksissa on paljon tulkinnalle avoimia muotoiluja, joihin pitää hakea käytännön linja usein tapauskohtaisesti. Tähän seikkaan JHL toivoo tarkennuksia.

Lisätietoja:

Matti Tujula, puh. 050 407 9524

Håkan Ekström
JHL:n puheenjohtaja

Saila Ruuth
toimialajohtaja

